

Alternatywy w OOS

Schemat prezentacji na konferencji ELNI, 23/24 maja 2013 r.

Gerd Winter

I. Opracowanie zasad alternatywnych testów

1. Testy projektów indywidualnych

- Deweloper przy opracowaniu projektu uwzględnia alternatywne rozwiązania w zakresie poszczególnych celów, zarówno ekonomicznych (produkt, usługa) jak i usług publicznych
- Koncentracja na realizacji projektu najmniejszym kosztem (uzyskaniu maksymalnych dochodów z projektu)
- Wybór najbardziej efektywnego projektu
- Testowanie projektu (OOS, kryteria ochrony środowiska)

Problem:

Wąski margines rozwiązań: warunki zero-jedynkowe, pomijanie bardziej optymalnych rozwiązań

2. Testy rozwiązań alternatywnych

- Wybór musi zostać podany do wiadomości
- Testowanie projektu oraz alternatyw (OOS, ochrona środowiska)

Korzyści:

Włączenie skutków dla środowiska do wczesnych etapów oceny projektu

Szerszy margines możliwych do zastosowania rozwiązań

II. Problemy z konstrukcją testowania alternatyw

1. Wybór alternatyw

„Subiektywny”: wybór dewelopera

Dyrektywa OOS 2011/92, art. 5 lit. d: zarys zasadniczych alternatywnych rozwiązań rozważanych przez wykonawcę, łącznie ze wskazaniem głównych powodów dokonanego przez niego wyboru, uwzględniającego skutki środowiskowe

Negatywne doświadczenia: alternatywne rozwiązania rzadko są podawane do wiadomości

„Obiektywny wybór na podstawie obiektywnych kryteriów (rozsądnych), uprawnienia, by zażądać rozważenia dodatkowych alternatyw

COM(2012)628 Art. 5 lit.d: rozsądne rozwiązania alternatywne wobec proponowanego projektu i jego określonych cech

2. Zakres alternatyw: „rozsądne”

Co oznacza sformułowanie „rozsądne rozwiązania alternatywne wobec proponowanego projektu”, “reasonable alternatives relevant to the proposed project” (“vernünftige Alternativen zu dem vorgeschlagenen Projekt”, “alternativas razonables pertinentes para el proyecto propuesto,” “relevante redelijke alternatieven”, “des solutions de substitutions raisonnables en rapport avec le projet proposé », “relevanta alternativ till projektet”

- kryteria wyboru:

- Rozwiązanie zero: COM(2012)628 załącznik IV 2 “wskazanie rozwiązania o najmniejszym oddziaływaniu na środowisko“
- COM(2012)628 załącznik IV 2: „opis aspektów technicznych, lokalizacyjnych i innych (np. związanych z projektem przedsięwzięcia, zaawansowaniem technicznym, wielkością i skalą) rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych“
- Rozróżnienie: alternatywy w obrębie projektu vs. alternatywne projekty (np. alternatywne trasy vs. alternatywne środki transportu, por. orzecznictwo sądu niemieckiego w zakresie zgody na projekty infrastrukturalne) => rzadko wspierane odpowiednimi sformułowaniami (des solutions de substitution raisonnables en rapport avec le projet)
- cel projektu
 - jakie cele są uzasadnione?
 - wszelkie
 - tylko usprawiedliwione
 - tylko w interesie publicznym
 - Poziom abstrakcji ważny dla szerokości spektrum
- kryteria wykluczenia:
 - Ograniczenie realizacji celów: do pewnego stopnia może być tolerowane (np. mniejsza przepustowość alternatywnej trasy)
 - Alternatywa do dyspozycji dewelopera (np. własność ziemi w przypadku zmiany lokalizacji)
 - dodatkowe koszty alternatywy: nie mogą być nadmierne (np. tunele w lokalizacji)
 - niekorzystne skutki uboczne (np. linii drogi w budowie osiedla)
- poziomy decyzji: czy alternatywy muszą być przyjęte na wyższym szczeblu? (np. środki transportu na wysokim szczeblu planowania)
 - COM(2012)628 Art. 5 ust. 1: „z uwzględnieniem...stopnia, w jakim pewne kwestie (w tym ocena rozwiązań alternatywnych) są właściwie oceniane na innych poziomach, w tym na poziomie planowania, lub na podstawie innych wymogów w zakresie oceny.
 - Wersja robocza sprawozdania Komitetu ds. środowiska z OOS fragment do usunięcia
 - Moja sugestia: Abschichtung na wyższych szczeblach powinien być możliwy, ale jeżeli nie będzie odpowiednio przeprowadzony, musi powrócić na niższy szczebel lub musi zostać dokonany samodzielny wybór alternatywy, należy zapewnić dostęp do sądów w zakresie decyzji na wyższym szczeblu, np. implicate
- Intensywność OOS alternatywnych rozwiązań
 - Dyrektywa 2011/92 załącznik IV ust. 2: zarys zasadniczych alternatywnych rozwiązań rozważanych przez wykonawcę, łącznie ze wskazaniem głównych powodów dokonanego przez niego wyboru, uwzględniającego skutki środowiskowe => przybliżone oszacowanie
 - COM(2012)628 załącznik IV 2: „Opis aspektów technicznych, lokalizacyjnych i innych (np. związanych z projektem przedsięwzięcia, zaawansowaniem technicznym, wielkością i skalą) rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, w tym wskazanie rozwiązania o najmniejszym oddziaływaniu na środowisko i podaniem głównych powodów dokonanego wyboru, z uwzględnieniem skutków dla środowiska“.
 - Wersja robocza sprawozdania Komitetu ds. środowiska z OOS „Te rozwiązania alternatywne, w tym ocena skutków, w przypadku gdyby przedsięwzięcie nie zostało zrealizowane (scenariusz odniesienia), powinny

umożliwić ocenę różnych rozwiązań, by umożliwić wybór najbardziej zrównoważonego rozwiązania alternatywnego, o najmniejszym oddziaływaniu na środowisko.

- Moja sugestia: potrzebny jakiś rodzaj OOS, intensywność OOS zależy od potrzeby analizy porównawczej. Im bardziej rozwiązanie alternatywne różni się od podstawowej wersji, tym szersza powinna być OOS
- Alternatywa zerowa:
 - Por. Wersja robocza sprawozdania z OOS Komitetu ds. środowiska „w tym ocenę skutków w przypadku, gdyby przedsięwzięcie nie zostało zrealizowane (scenariusz odniesienia)” mniej jasne w dyr. 2011/92 i COM (2012)
 - Problem: w jaki sposób wziąć pod uwagę cel dewelopera. Jeżeli którykolwiek z celów jest zaakceptowany, alternatywę zerową można wybrać tylko w przypadku, jeżeli umożliwia ona osiągnięcie celów dewelopera.